

Sammendrag av doktorgradsavhandlinger

Josée Archambault

Refugee children, citizenship and “the best interests” of the child: Experiencing settlement as new citizens in Norway

Avhandling for graden ph.d. ved Norsk senter for barneforskning, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU. Disputas i januar 2011.

This study explores the experiences of refugee children settling in Norway as new citizens. The concept of citizenship is taken as the central key of analysis to explore how refugee children, within their family, experience different aspects of citizenship: their status; their responsibilities and participation; their belonging in the process of home-making; and their identification to the Norwegian society. This study was part of a larger research project about children as new citizens and about the challenges that viewing children as citizens can bring to modern democracies and to the notion of the best interests of the child.

Based on a qualitative fieldwork, the thesis draws on case studies with refugee children (aged 7–12) who, after applying for asylum with their families, have settled in Norway between the year 2007 and 2008. It examines children’s narratives about their experiences of the process of making the transition from life in an asylum centre to settlement in a Norwegian community.

This thesis consists of four independent articles focusing on challenges children face in their family’s settlement and in their individual experience of settlement. The results suggest that beside the official status shift that occurs when asylum-seekers become refugees, refugee children experience different forms of transition during settlement. They experience a variety of public services, become new members of a community with the right to a decent place of living, are met by other children their own age as individuals with similarities and differences, and deal with previous experiences of war and process of changes in their family lives.

Although Norwegian authorities have shown determination in incorporating children’s rights in domestic law and efforts are in place to protect the best interests of the child, the process of settlement brings many challenges to the lives of children and their families. The study shows that simple actions ought to be initiated in municipalities to support children’s lived experiences of citizenship in the first steps of their integration – during settlement.

Kontakt: Josée Archambault, e-post: jo.archambault@gmail.com

Birgitte Johansen

Likestilling i frihetens tid. En kritisk analyse av den norske familiepolitikken og dens likestillingsprosjekt

Avhandling for graden ph.d. ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT), Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU. Disputas i desember 2010.

Avhandlingen tar utgangspunkt i diskusjoner om den norske, statlige familiepolitikken og dens likestillingsprosjekt samt det norske likestillingsparadokset. Likestillingsprosjektet defineres som statens ønske om og arbeid for, at foreldre skal kombinere arbeid og omsorg. Målet er at den enkelte skal være selvforsørget og samtidig kunne yte omsorg for barn. Kombinasjonen representerer arbeidslinja i den norske familiepolitikken. Likestillingsparadokset viser at til tross for like rettigheter og en raus familiepolitikk, forblir kvinners og menns praksiser kjønnete, med høy andel kvinner i deltidsarbeid. Avhandlingen utforsker dette paradokset empirisk og teoretisk. Et sentralt spørsmål blir hva familiepolitikken likestillingsprosjekt, sett som styring/regjering, støtter med og mot i møte med den sosiale virkeligheten? Hvilke forklaringer kan finnes i a) familiepolitikken selv? b) det "nye" og fleksible arbeidslivet? c) foreldres relasjon til barna? d) ekspertise? e) samspillet mellom disse nevnte feltene? Problemstillingene blir belyst i fire artikler som knyttes sammen i en sammenskriving ved hjelp av det teoretiske governmentality-perspektivet. Sentrale teoretiske verktøy er forståelsen av (statlig) maktutøvelse og styring i en tid preget av individuell frihet og individualisering; indirekte styring (regjering) av det sosiale rommet individuelle valg tas i, med et spesielt fokus på individuell ansvarliggjøring. Avhandlingen og artiklene bygger på tre datasett med kvalitative data i form av intervju av foreldre som arbeider i fleksibelt arbeidsliv og med førskolelærere, familiepolitiske dokumenter og tekstmateriale fra et spørreskjema distribuert til førskolelærere.

Artikkel 1 er en analyse av fedrekvoten som en indirekte styringsstrategi i familiepolitikken. Artikkel 2 er en analyse av hvordan foreldre i en offentlig pleieorganisasjon som er fleksibilisert bl.a. ved hjelp av bevegelig arbeidstid, organiserer betalt arbeid og omsorg i samspill med familiepolitiske ordninger sett i et kjønnets perspektiv. Artikkel 3 belyser hvordan freelancere kombinerer arbeid og omsorg i samspill med bruk av barnehagen. Artikkel 4 utforsker ulike oppfatninger førskolelærere har på barns oppholdstid i barnehagen i lys av endringer sektoren har vært gjennom med fokus på introduksjon av New Public Management-prinsipper.

Avhandlingen viser at foreldre er utsatt for indirekte styring fra ulikt hold, som medfører individuell og kjønnets ansvarliggjøring. Dette blir et utgangspunkt for å belyse og drøfte likestillingsparadokset og statlig styring mot likestilling og arbeidslinja.

Kontakt: Birgitte Johansen, e-post: elin.birgitte.johansen@svt.ntnu.no

Helle Skovbjerg Karoff

Leg som stemningspraksis

Avhandling for graden ph.d. ved Institut for Didaktik, Danmarks Pædagogiske Universitets-skole, Århus Universitet. Disputas i november 2010.

Med afsæt i et empirisk studie af børns leg og hverdagsliv og med det socialanalytiske perspektiv som teoretisk ramme har jeg i afhandlingen sat mig for at komme med svar på følgende spørgsmål: *Hvad er leg?* Igennem de senere år er legen blevet moderne, men når der spørges til legen, sker det ved at betragte legens funktion. Afhandlingen udvikler i stedet et

æstetisk perspektiv på legen gennem den skandinaviske børnekulturforskning og det socialanalytiske perspektiv, og med æstetisk menes der, at legen først og fremmest må betragtes som et formål i sig selv, og som altså ikke i udgangspunktet tjener interesser uden for aktiviteten. Samtidig vil det æstetiske perspektiv, der udvikles i afhandlingen, tænke på tværs af ellers etablerede dikotomier som teknologi/ikke-teknologi, materialitet/immaterialitet samt leg og spil.

Strategien for udviklingen af et nyt perspektiv på leg sker gennem det socialanalytiske perspektiv. Socialanalytikken er på den ene side en særlig analytisk praktik og på den anden side et bestemt teoretisk perspektiv. Den praktiske analysestrategi består i at opspore og anskueliggøre væsentlige tendenser i samtiden gennem en socialanalytisk samtidsdiagnose.

Som praktisk analysestrategi består den socialanalytiske samtidsdiagnose af tre træk. Først handler det om at få et indtryk af legen gennem sporing af legens historiske opkomst, både ved at se på, hvordan den er kommet til udtryk, og ved at se på, hvordan den kommer til udtryk aktuelt. Det sker gennem den idéhistoriske analyse. Afhandlingens idéhistoriske analyse gennemspiller legens idéhistorie ved at læse fire ideer om leg frem gennem en række for legen centrale værker: Leg som almindelse, leg som udvikling og leg som kompetenceudvikling. Endelig skal afhandlingens fjerde ideform – *leg som stemningspraksis* – tænkes frem på baggrund af tidens vilkår for leg med afsæt i de socialanalytiske kategorier.

Det andet træk i den socialanalytiske samtidsdiagnose består af en filosofisk analyse, der er et forsøg på at begrebsliggøre legen. Triaden *legemedie, legepraksis og legestemning* skal udvikles gennem dette andet greb. Legemediet kan defineres gennem meningsstruktur, leger og praksis, og disse tre indgår i et dynamisk forhold. Begrebet om legepraksis udvikles gennem de socialanalytiske kategorier, hvor begrebsparret *gentagende distance og distance-rende gentagelse* betragtes som legens grundbevægelse. Det sidste begreb, der udvikles i den socialanalytiske samtidsdiagnoses andet greb, er legestemning. Hensigten med begrebet om legestemning er at udvikle en kategori for den særlige værenstilstand, som man både forudsætter og søger i leg. Helt centralt for ideen om legestemning er det, at værenstilstanden ikke kan betragtes som en indre personlig følelse, men derimod kan karakteriseres som en *modus*, dvs. som et socialt forhold. Samlet set kan man derfor sige, at afhandlingen forstår leg som en *stemningspraksis*, dvs. en praksis, som handler om at modulere typer af legestemninger gennem legepraksis med legemedier.

Det tredje greb i den socialanalytiske samtidsdiagnose er en illustrativ eksemplificering, og derfor er afhandlingen dybt forankret i det empiriske studie af børns leg og hverdagsliv.

På baggrund af afhandlingens begrebsudvikling er det herefter muligt at pege på fire legepraksistyper, der samtidigt mimer et tilhørsforhold til fire legestemningstyper. ”Glid” kan karakteriseres ved legestemningen *hengivenhed*, der har en stærk takt af gentagelse. ”Skift” er karakteriseret ved legestemningen *højspændt*, dvs. ved en parathed eller forventning om skift i sanselighed. I legepraksistypen ”Overskridelse” er legestemningen karakteriseret som *euforisk*, og det karakteristiske er det pjattede og det skøre. Den sidste legestemningskategori er opspændt, som karakteriserer ”Fremvisen”. Sammenhængen mellem de tre elementer legemedie, legepraksis og legestemning er i en vis forstand, at de mimer et tilhørsforhold, dvs. at kan en legepraksis karakteriseres som ”Glid”, så mimer ”Glid” legestemningen *hengivenhed*.

Afslutningsvis tænkes afhandlingens pointer i forhold til forskningsfeltet Playware, der defineres som intelligent hardware og software, der initierer leg. Gennem analyse af iTiles og BeatBlocks med de i afhandlingen udviklede begreber er det muligt at pege på, at man i det fremtidige design af nye applikationer til iTiles og Beatblocks kunne tænke mere i legepraktiktyper som ”Glid” og ”Overskridelse”.

Kontakt: Helle Skovbjerg Karoff, e-post : HSK@dpu.dk